

Vint-i-cinc anys de 'Graceland', un disc històric

Paul Simon i Ladysmith Black Mambazo durant la gira de presentació de 'Graceland'. © Luise Gubb/PS Private Collection

Per Jordi Urpí

Durant els anys vuitanta, la majoria de les notícies que ens arribaven de la República de Sud-àfrica es referien a la infame política de l'apartheid. Nelson Mandela era a la presó des del 1964, els carrers dels bantus eren escenari continuat d'enfrontaments entre la població negra i la policia, el país es trobava fora del context internacional per mitjà de diferents boicots (culturals, esportius i econòmics)... En aquell complicat context va sorgir l'any 1986, com una llum que oferia esperança, el projecte compartit pel cantautor nord-americà Paul Simon (sí, una de les meitats de la parella Simon & Garfunkel) i diferents músics sud-africans. El seu nom: *Graceland*.

El primer senzill d'aquell disc va ser "You can call me Al". De sobte, aquesta cançó, que sonava per la ràdio i per la televisió amb un videoclip divertit i senzill, es va instal·lar en la banda sonora del moment i ens va oferir la possibilitat d'entendre la realitat sud-africana des d'una altra perspectiva, la musical, diferent del conflicte social al qual, malauradament, ens havíem acostumat. L'impacte va ser gairebé immediat: *Graceland* va vendre catorze milions de còpies a tot el món i va aconseguir crítiques favorables arreu; Paul Simon i Ladysmith Black Mambazo (el grup vocal que va acompanyar el nord-americà en diferents temes) van ser portada de la prestigiosa revista «Rolling Stone», la gira es va allargar durant cinc anys...

De l'edició d'aquell disc, que molts consideren el salt definitiu de les músiques del món a l'entorn comercial discogràfic, ja han passat vint-i-cinc anys. Per recordar el fet, Sony Music ha preparat una edició especial que inclou un compacte amb la versió original de l'àlbum més algunes rareses (hi destaquen els deu minuts en què Paul Simon explica una part de la història de *Graceland*) i un DVD amb el documental *Under African skies*, dirigit per Joe Berlinger i que repassa el procés de creació del projecte i la seva influència en les paraules d'artistes com Harry Belafonte, David Byrne, Hugh Masekela o el mateix Paul Simon, entre d'altres.

Graceland, com qualsevol fet relacionat amb la República de Sud-àfrica en aquells temps, també va provocar polèmica. El fet que Paul Simon es desplaçés al país africà per treballar i enregistrar amb músics locals va generar nombrosos atacs, fins al punt de ser acusat de trencar el boicot cultural imposat per les Nacions Unides. Però el cert és que la resposta del públic a cançons com "The boy in the bubble" o "Diamonds on the soles of her shoes" va ser, en molts casos, emocionant i *Graceland* va propiciar l'apropament d'un munt de persones a la cultura sud-africana. I, probablement sense pretendre-ho, també va suposar una primera esquerda en un sistema de discriminació racial que no s'hauria de repetir enlloc.